

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok ———— 8.— kor. Na pol roka ———— 4.— „ <i>Jednotlivé číslo 16 hal.</i></p>	<p>Hlavný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT Zodpovedný redaktor: JÁN BARTOS, krajinský vyslanec Za vydavateľstvo zodpovedný: JÁN MOLNÁR, pápežský pralát</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. azám sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dia tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
--	--	--

Za Slovenstvo!

Mnohí teraz hovoria a rozhlasujú, že ste Vy nie ani Slováci, že slovenskej reči ani niet, že toho slovenského národa, ktorý už tolko prestal a pretrpel, že tohto slovenského národa nieto.

Ale či je to ozaj pravda, či ste Vy ozaj nie Slováci, ktorí tu v poctivej a krvopotnej práci poldruhatísíc rokov žijete, či zrazu ozaj prestala byť pravdou tá večne krásna národná pieseň:

Hej Slováci ešte naša slovenská reč žije,
 dokiaľ naše verné srdce za náš národ bije,
 žije, žije duch slovenský, bude žiť naveky,
 hrom a peklo! márne vaše proti nám sú vzteky!

Slováci ste a Slovákmi zostať musíte, ak chcete zachrániť budúcnosť a blaho svojho národa, ak sa chcete vyrovnat' ostatným národom sveta! Velké a osudné nebezpečie hrozí vašej národnej budúcnosti.

Pokým ste Vy, vojaci, tam von na frontoch zápasilí s tisícerymi nebezpečiami, alebo ste jedlí horký chlieb väzenia, pokým vaše ženy, deti, rodičia, bratia, sestry tu doma následkom dlhotrvajúcej vojny tréli biedu, zatým tam za hranicami, v cudzozemských krajinách a v Prahe českí národovci, ktorí sa stavajú na odpor proti demokracii, kresali rakev pre Slovač tým že nahovorili vzdelaným cudzím národom, že český ľud a slovenský ľud je vraj jeden národ, že je slovenská reč vraj taká ako česká reč a keď je tu i tam aj malá odchýlka, to je vraj preto, že je slovenská reč, tak hovoria, nie samostatnou rečou, ale len vraj dialektom, podnárečím českého jazyka, taká volákasi pobočná reč, o ktorej si tí páni myslia, že nemá práva žiť ako samostatná reč.

Keby vzdelané cudzozemsko všetko toto uverilo, keby ste Vy, Slováci, všetko toto mlčky bez slova nechali, keď sa Vaši politickí vodcovia podrobia tomuto pochopu a budú uznávať len česko-slovenské, t. j. české záujmy, české žiadosti, český národ — slovenské žiadosti, slovenský národ ale nie, tak to neznamená iné, ako ztratenie toho, za

čo cez dlhé roky trpel a bojoval slovenský vojak, za čo sa ustával a pracoval slovenský ľud.

Týmto pridete o vaše národné uplatňovanie sa, kdežto Vy máte právo tvoriť osobitý národ a jedine Vám patrí právo zaujať miesto pri stole národov a rozhodnúť o Vašom osude. Nikto iný není k tomu oprávnený, a kto by to urobil, zneužil by Vaše právo.

Česi chcú byť páni slovenskej zeme. Česi chcú zaujať slovenskú zem, tam chcú všade vyvesiť českú zastavu a do svojho vlastníctva vziať zeme, hory, bane, železnice, verejné závody, slovom všetko. Čo by ostalo Vám? Starý osud, znášali by ste farchy jedného cudzieho národa, boli by ste jeho podnožou. A to teraz, keď každému národu svitla nádej slobody a svojho národného uplatňovania sa. Republika Uhorska zariadila sa na výlučne ľudovom a demokratickom zaklade, taký život chce zaviesť na tejto našej prastarej zemi, v ktorom jestvovať a dejstvovať majú v neporušenej slobode. Táto ľudová republika dáva Vám samourčovanie, — teda si vari len teraz nebudete voliť biednu budúcnosť počestenia a odnarodnenia sa k vôli Čechom, veď si vari len namiesto slovenskej národnej slobody nebudete voliť poddanstvo pred českou výbojnou politikou?

Česi preto, aby sa zosilnili nielen počtom v lude, ale aj hospodársky, chcú slovenský ľud obkolesiť, aby z rýdzeho Slovanstva, energie slovenského národa zmohtneli, z mnohých pokladov nevyužitej slovenskej pôdy zbohatli a aby utvorili rišu, v ktorej slovenský ľud nebude žiť ako slobodný národ, ale ako čiastka českého národa, ktorá je odsúdená k vykoristeniu a ktorá ztratila samostatnosť svojho národného bytia. Česi chcú cestu na Východ, lebo sa na Západ hospodársky rozprestierať nemôžu a slovenský ľud si vyhládli za štrku vysypaniu tejto cesty, po ktorej bude sliapať česká noha. Česi ani mak nedbajú na slovenskú národnú citlivosť a nebudú dbať ani v budúcnosti. Oni poznajú len jeden cieľ, svoje záujmy a týmto obetujú aj Slovákov.

Česi sú tí, ktorí vzkriesenie slovenského národa chcú prekaziť tým, že chcú slovenský národ navekú vohnať do českého jarma a prinútiť ho ku zrieknutiu sy

1912 1918.

svojich národných práv. Hovoria, že vraj slovenský ľud bude mať peknú budúcnosť pod Čechmi. Dávajte sem pozor — toto je prekrucanie pravdy. *Český štát sa zariaďuje opäť na takom základe, aký základ dosiaľ vaše blaho prekážal. Lebo ktože bude mať rozhodujúce slovo v tom česko-slovenskom štáte, ktože bude mať v rukách moc, či bude vláda, kto bude rozkazovať? — Veru len Česi!* Zase príde tá takzvaná hegemonia, vodcovstvo, ale české vodcovstvo, ktoré v netrzeplivosti a sebeckosti prevýši minulosť. Česi si sadnú do úradov a Vy, Slováci, opäť sa budete musieť poklonkovať pred cudzími úradníkmi. Demokracia a svetová sloboda žiada **úplnú národnú slobodu pre všetky narody sveta!** Česi ale demokraciu a svetovú slobodu inak pochopujú a to tak, že demokracia česko-slovenského štátu znamená konečné vliatie sa slovenského naroda do českého.

Slováci! Slovensko sa musí prebudiť k novému životu, musí znovu rozkvitnúť, ale toto nebude možné, keď sa dostanete pod panstvo cudzieho ľudu. pod taký ľud, ktorý vašu reč v krátkom čase uolčí a počestí.

Slovenská reč není jedna s českou, veď to všetci viete a aj cítite, ale to ustálili aj chýrni jazykozpytci, filológovia. Česi a všetci tí, ktorí stoja v ich službách a ich snahy a politiku napomáhajú, toto ustálenie vynasnažovali sa ztlačovať a oslabiť. Vaše zvyky a obyčaje, vaše vlastnosti čisto slovenského rázu sa celkom líšia od vlastností Čechov. Je pravda, že patríte k jednej rečovej rodine, ku veľkému Slovanstvu, ale s Čechmi ste len v takom pokrevnstve, ako s Poliakmi alebo s Horvatmi a aj to je pravda, že *nie každý pokrevný je dobrý pokrevný a nie každý pokrevný je nežistný brat. Ani Čech není nežistný.*

Rovnoprávnosť bude panovať na tejto zemi a jedonkaždý človek má právo zamiešať sa do spravovania osudu svojho naroda. V Turčianskom Svätom Martine utvorila sa ustredná slovenská Národná Rada, ktorá pozostáva z dvadsiatich ľudí. Tito vyriekli, že jedine oni sú povolani vynášať uzavretia a rozhodovať v mene slovenského naroda. Vyhtasili, že sa oni pripojujú ku Čechom, lebo že je vraj Slovac česko-slovenská, totiž že tvorí čiastku českého naroda. Nuž či je to pravda, nuž či ste Vy, Slováci, Čechmi, alebo či sa zriekate vášho národného uplatňovania sa a chcete sa ozaj stať Čechmi? Kto splnomocnil, kto opravnil tuto Radu ku takemuto rozhodnutiu? Či členov tejto Rady zvolil ľud, celý slovenský narod a či im dal úpravu, aby tak rozhodli?

V tej Rade sedia len páni a čas pánov sa už minul. Táto česko-slovenska politika je zase len politikou pánov, páni ale dnes už nič neznamenajú. Tam sedia v Rade boháci, tabrakani, fi-káli, páni, ktorých okúzili české služby, z ktorých chcú ztúrneť, keď o ty, slovenský ľud, zostaneš chudý, úbohý a ulačnený.

Turčiansko-sväto-martinské uzavretie nevyniesli vo Vašich citoch a nie vo Vašom duchu, lebo veď slovenský narod nechce byť svojim zradcom. Biedna a pustá

budúcnosť Vás očakáva, keby sa slovenský narod pripojil ku Čechom. Nielen že by prišiel o svoju reč, o svoju spisbu, literaturu, o výhľady na svoje národné uplatňovanie, ale aj hospodársky by sa dostal pod český tlak a preto je najväčším záujmom všetkých vás **postaviť sa proti českým snaham.** Je to povinnosťou každého Slovaka, nech si je robotník, majster, priemyselník, roľník alebo obchodník.

Uhorsko tvorí taký hospodársky a zemepisný celok, ktorého časte sú hospodársky jedna na druhu odkázané a jedna bez druhej žiť nemôžu. Priemyselne a obchodné zariadenie Slovakov prispôsobňuje sa ku maďarským Dolnákom a s týmito úzko súvisí, bez týchto by len ťažko mohlo žiť. V tomto zemepisnom a hospodárskom celku Slováci ako osobite stojaci narodne v každom ohľade sa uplatňujúci narod môžu najšť svoju blaženejšiu budúcnosť, omnoho istejšie, ako pri Čechoch, bo Slováci v hospodárskom ohľade nebudu podriadení a aj svoju reč, kulturu samostatne budu môcť vyvíjovať, svoju národnú organizáciu používať a nebudu sa musieť obávať počestenia alebo nanucovania inej reči. Uhorsko je ľudovou republikou, ktorá nesleduje záujmy svrchovanej moci ako Česi! Táto ľudová republika nechce a ani nesiahne do životných práv a záujmov iných narodov, prave preto ľudová republika chce aj ochrániť národné práva a vôľu uplatňovania sa Slovakov pred českým sebestvom. Tuto celú krajinu robí spoločným majetkom všetkých narodov, ktoré v nej byvajú a dá pozemky aj slovenskému ľudu. Tu bude panovať demokracia a sloboda, oproti tomu ale či možno najšť slobodu a demokraciu v takom štáte, ako je český, ktorý je postavený na potlačenej národnej bytosti Slovakov? Nie!

Preto sa nedajte pomýliť a nepoddajte sa, pozrite voči českému väbeniu, oumietnute a za ráte ich. Svojich vodcov ale ryzvite, aby nerečnuli a neagitovali za česko-slovenský štát, za české snahy a záujmy, lež za záujmy Slovákov, za slovenské národné bytie, ktoré v zemepisnom a hospodárskom celku najde úplné a samostatné svoje uplatňovanie. Keď ale vaši vodcovia nevedia, nechcú porozumieť hlasu terajších ani, keď slovenský narod chce vyslúžiť jednému cudziemu národu, národu českému a nevedia recitovať, že slovenský narod má právo žiť samostatný život, tak Vašou povinnosťou je: zachrániť Slovensko, zachrániť slovenský narod od osudného zhynutia a čimskorším zakročím iných vodcov, inú Radu poveriť vybavovaním vašich národných záležitostí.

V dvanástej hodine sloboda a slovenský národný záujem rozkazuje Vam: **za hľadíte dobré slovenské meno, slovenskú zem, slovenský narod od prečistenia a od českého podmanenia, aby ste Vy, Slováci, nepali do českého poddania vedy, keď iné narody začnú žiť slobodný život.**

Pri končení týchto našich upozorňujúcich riadkov aj mimovoľne prichodi nam na um to upomenutie, ktoré dala Slovakom slávny básnik *Sládkovič*, ktorý vo svojej utešenej piesni peje:

Slovenský brat! objím si mat,
 Lub verne objatú:
 Zem slovenská je tvoja mat,
 Miluj zem tú svätú!

Bratia Slováci!

Čo žiadajú od nás Česi? Prečo prišli na pôdu našich praotcov? Prečo im to napadlo teraz, že zaujmú zem, ktorú my Slováci už od tisíc rokov obrábame?

To chcú, žeby sme my napozatým neboli Slováci. lež aby sme sa stali Čechmi? Chcú nás počesť! Chcú nám odobrať náš slovenský jazyk, chcú naše praotcovské zvyky premeniť, nám celý život kaliť a nás balať!

Využiť nás chcú; to žiadajú od nás, žeby sme ináč ako pracovali, žeby im ruky slovenské hojny zisk do násaly, aby českí páni ešte bohatsí boli z potu slovenského! Vtisnúť sa chcú medzi nás, aby tu nad nami panovali a vládali.

Ale my nechceme pánov českých na naše krky. My Slovačou chceme zostať i naďalej! Ako boli naše otcovia a praotcovia. My sami chceme vlastnými páni byť. My chceme slovensku slobodu, osov práce naše, sami si požívať.

Statočný Slovák nepočúva na podvodníkov českých. Syn slovenskej matky Slovákom chce zostať.

Slava ľudu slovenskému!
Sláva slobode Slovákov!

Programm Krest.-Sociálnej Ludovej Strany.

(Pokračovanie.)

11. Pre každú triedu a pre každé odvetvie zamestnania žiadame *slobodné organizovanie sa zastupovanie záujmov.*

12. Pri podporovaní a obrane statočného kupectva každého druhu *úžera, kľamstvo, šalbierstvo* a nepoctivé získanie osohu úradne má byť prisne prenasledované. Žiadame zákonné usporiadanie *bursy*, prisne dozorovanie *účastníckych spoločností*, zarovnak aj stravovateľov oskoďujúcich, ich záujmy urážajúcich tröstov a kartellov prekážanie.

13. Pri zabezpečení *nábožensko-mrarnej*, charakter vyvinujúcej *výučby* žiadame vývin záležitostí výučby a výchovy, pozdvihnutie všeobecnej vzdelanosti a praktickej odbornej vedy rozsiahlych vrstiev ľudu a vôbec takého smeru reformu verejnej výučby, ktorá mládež vychovávať má ku životu praktickému. Žiadame *slobodu výučby*, tak že aby pri odbornom dozorstve štátu každý súkromník alebo bársktorá korporácia slobodne mohly postaviť elementárne, stredné alebo vyššie školy. Vlohami schopnosti nadaným, chudobného stavu mladikom odbavenie stredných a vyšších škôl umožnené má byť udelením štipendií.

14. Žiadame zostátnenie a vývin *verejného zdravotníctva*, vydatné zaujímanie sa o záležitosti *zdravotníctva plodu*, obranu proti smrteľnosti dietok. Ku tomuto

cieľu dôrazne žiadame, aby štát a obce tak pre mestský ako aj pre dedinský ľud, moderným požiadavkám sociálnym zodpovedné *bydliská* (úradnícke a robotnícke osady, mestá so záhradami, domy pre poľnohospodárcke robotníctvo) postavily. Žiadame ostrý boj proti prostitúcii a alkoholizmu.

15. Žiadame doterajšieho daňového systému úplnú reformu, pri oslobodení od každého odanenia najmensej čiastky k vyžitiu potrebnej (minimum existencie), vyrucenie každého druhu priamej dane dľa postupne srastacieho kľúča, vydatnú luxurióznú daň, rozprestierajúcu sa na každý predmet luxuriózný, sotrenie potravného dane, vzťahujúcej sa na riadne potrebnosti vyžitia a na pozdvihnutie hodnoty pozemkov žiadame vyrubiť sa najúcu daň a válečných ziskov, zvláštnym ohľadom na obrovské dôchodky pochádzajúce z válečného lífroania, zpäť siahajúce najvyššie odanenie.

Vo svetovom hospodárskom dostihu naša vlastná najväčšími výhlady zúčastniť sa môže poľnohospodárskymi jej plodinami a preto ku vývinu poľného hospodárstva a ku podporovaniu vydatnejšieho plodu úrtva:

16. Žiadame takú štátnu *majetkovú politiku*, ktorá neohutne rozmnožuje počet samostatných a živorasehopných hospodárstiev skrze udeľovanie pozemkov hrdinom, invalidným vojakom a vôbec všetkým tým, čo ku predádzaniu hospodárstva majú potrebné veci.

17. Ku prevedeniu krajinskej *majetkovej reformy* nech štát s prívolením krajinského zakonodarstva vyhlási ku *parcelovaniu* potrebné nemovitosti (z válečného zisku kúpené majetky, majetky občanov cudzích štátov, latifundia, fideikommissa, cirkevné a obecné majetky) tak ale, aby dorábanie poľnohospodárskych plodín skrze to neprišlo do neriadu.

Nepriateľské čaty na území Uhorska.

O vtrhnutí nepriateľských čiat tlačová trieda vojenského ministerstva uh. ľudovej vlády podáva nasledovné zprávy:

10. decembra: Severne a severovýchodne od Prešporka české čaty prekročily demarkacionálne čiary. Do Szepesizsentgyörgyju vťahly rumunské čaty. 11. decembra: Veliteľ českých čiat pri Malackách ustalenú demarkacionálnu čiaru medzi Moravou a Váhom bez o dôvoduenia prerazil. Pri Nagymácséde české čaty prekročily demarkacionálnu čiaru, naše čaty ich ale zahňaly. Rumunské čaty p dmanily si železničnú čiaru Marosludas—Beszterceze. 12. decembra: Severozápadne od Prešporka pri obci Dévényujfalu české čaty pretrhly demarkacionálnu čiaru. Naše čaty ich odrazily. Pri srážke v chotáre obce Nagymácséd s našimi čatami hrdinsky bojovali aj tamojší Slováci. Oddiel rumunských čiat vťahol do Sajómarosa. 13. decembra: České čaty vťahly do Nitry. Rumunské čaty prejdúce cez Brašov, zaujaly Fogarás. 14. dec.: Pri obciach Lamacs a Dévényujfalu srážka s českými čatami, ktoré po zanechaní viacerých ranených priuťené byly zutekať. *Zpravodajca.*

Zprávy domáce.

Vládna krísa. — Ministri Bartha a Batthyány zažakovali.

Protivy, ktoré vznikli medzi členami uhorskej vlády v závislých otázkach, najmä v otázke majetkovej reformy, nepodarilo sa vyrovnat hlavne pre krajné požiadavky socialistických ministrov. Vodcovia sociáldemokratickej strany 12. decembra mali poradu, na ktorej ministrom Garamimu a Kunfimu sdělili požiadavky strany. Socialisti už od dávna s nedôverou hľadeli na ministra vojenských záležitostí Alberta Barthu a ministra vnútorných záležitostí Teodora Batthyányiho. Dňa 12. dec. bola u ministrapredseda Károlyiho deputácia rozličných budapeštianskych plukov a odovzdala mu memorandum, v ktorom boli obsažené požiadavky vojenskej rady. Dôverníci vojakov súčasne žiadali, aby vojenský minister Bartha zažakoval a zároveň zažakoval i minister vnútra Batthyány. Ministerpredseda Károlyi zažakovanie prijal.

Otázne je ale, či sa s touto osobnou zmenou podarí riešiť vládnú krísu. Jestli sa socialisti aj ďalej budú pridržať svojich krajných požiadavok, občianski členovia vlády prinútení by boli vystúpiť z vlády a moc odovzdať výlučne socialistickej vláde. Vyjednávania v záležitosti odstránenia protiv medzi členami vlády ale trvajú ďalej.

Voľby budú v januári.

Eudová vláda uhorskej republiky voľby do ústavného národného zhromaždenia chce previesť čo možno najrýchlejšie a v ministerstve vnútra pracujú na príprave volieb. Štátny sekretár Zoltán Jánossy osvedčil sa o tom nasledovne:

— Návrh o rozdelení okresov sa zhotovuje. Po jeho zhotovení vláda ešte vypočuje mienku vodcov strán. Potom bez meškania budú porobené poriadky, aby sa ústredné výbory znovu utvorili, zostavili popisujúcu komissie a čo možno najrýchlejšie zhotovili meno-slov voličov. Úfame, že koncom januára voľby už bude možno previesť.

Štátny sekretár Jánossy prejavil náhľad, že sa po voľbách utvorí len neúplný parlament, bo obyvateľstvo obsadených území nebude môcť odhlasovať.

Nitriansky biskup zažakuje.

Hlavný komissár katolíckych záležitostí Adam Persián v utorok, 10. dec. popoludní prišiel do Nitry, aby sa s biskupom Vilhelmom Batthyánym radil o potrebných poriadkoch. V stredu popoludní nitrianska kapitula zhromaždila sa u biskupa, ktorý vyhlásil, že ponač uplatňovaním sa samourčovacieho práva národov slovenský národný cit sa tiež zobudil, preto on, ktorý reč veľkej časte svojich veriacich len nedostatočne hovorí, už sa nemôže úfať, aby jeho účinkoanie na čele diecézy mohlo byť zdarné. Preto tak vláde, ako rímskej svätej stolici chce oznámiť, že je náklonný zažakovať za biskupstvo.

Ján Bartos komissár vlády.

Ján Bartos, bývalý krajinský vyslanec Kresťanskej Sociálnej Ludovej strany volebného okresu zlatomoravského, vymenovaný je za komissára ludovej vlády a za fžišpána stolice tekovskej.

Do pozornosti válečných zajatých.

Uhorský Červený Kríž do táborov zajatých v bývalých nepriateľských štátoch tieto dni pošle missie, aby sbieraly dáta o našich zajatých a zmiznutých vojakoch, mimo toho aby podporovali zajatých a umožnily dopisovanie s nimi. Týmto cieľom budapeštianska kancelária Uhorského Červ. Kríža (A Magyar Vöröskeresztyet Tudósító Irodája Budapest IV., Fővámter 2) prosí tie rodiny, ktorých príbuzní sú v zajatí alebo zmizli, aby súrne odpísali kancelárii meno, rang, miesto a čas narodenia, číslo pluku a stotiny zajatého alebo zmiznutého vojaka, taktiež aj to, že kedy a odkiaľ písal patričný zajatý svojim domácim.

Zrušia cestovanie na železnici zdarma.

Direkcia štátnych železníc ustálila, že už odzbrojení vojaci s tou zámkou, že teraz idú odzbrojiť, bez potreby cestujú sem i tam, pravda bez povoznej karotky. Ba vo vojenskej uniforme cestujú aj takí, ktorí nikdy neboli vojakmi. Direkcia štátnych železníc, aby predišla takémuto zneužívaniu, onedlho úplne zruší cestovanie na železnici zdarma.

Zprávy zahraničné.

Europská cesta Wilsona.

Z Genfu oznamujú: Po príchode Wilsona hned riešia otázku vojenskej polície, ktorá má byť postavená v Berlíne a na okolí z čiat antantu. Parížsky «Herald» berie za isté, že túto vojenskú políciu zariada a myslí, že toto obsadenie potrvá do tých čias, kým svetový pokoj bude podpísaný.

Pre búrlivé počasie loď «George Washington», na ktorej cestoval predseda Wilson, len v stredu, 11. decembra preplávala okolo Azorských ostrovov a len 17. decembra mohla zakotviť v Breste. Wilson na lodi osvedčil sa, že v Paríži usilovať sa bude svoje držanie sa uviesť do súzvuku so 14 punktami. Toto osvedsenie potvrdzuje parížsku mienku, že na londýnskych dohodnutiach podstatnej zmeny sa nestane.

Dľa bezdrôtového telegramu Wilson na palube «George Washington» vyhlásil, že nemôže prijať berlínske pozvanie, aby navštívil Nemecko.

Reuterova kancelária sdeľuje: S lode «George Washington» bezdrôtovým telegrafom oznamujú, že Wilson sa na vyjednávaní o pokoj osobne nezúčastní. S vývodiacimi osobnosťami antantistov ale bude v potyku a vždy bude hotový riešiť predostreté mu otázky.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Krestana!»

Vianoce.

Antant žiada rozpustenie nemeckých vojenských rád.

Berlinská vláda vydala osvedčenie, v ktorom hovorí, že nič nevie o údajnom ultimáte antantu, v ktorom žiada rozpustenie nemeckých robotníckych a vojenských rád. Toto osvedčenie ale môže sa poľahovať len na terajší okamih. Ako si v dobre informovaných kruhoch myslia, ultimát antantu napriek podvráteniu

vlády v každom okamihu môže prísť. Že čo urobí vláda, nevedno. Dosiaľ niet žiadnych príznakov, že by sa vláda mohla odhodlať ku energickému kroku proti robotníckym a vojenským radám.

Londýnsky «Mornindpost» oznamuje, že antant ku splneniu tej požiadavky, aby nemecká vláda rozpustila robotnícke a vojenské rady, určí tritýždňový termín.

Kreštania katolíci, kupujte len u kreštanov!

Černohorského kráľa pozbavili trónu.

Züriech, 12. dec. Z Čiernej Hory prišlý úradný telegram oznamuje, že kráľa Nikitu jeho vlastný národ pozbavil trónu. Dňa 1. decembra sísla sa v Podgorici veľká skupština, na ktorej jednohlasne vyriekli, že Nikitu Petroviča zbavujú trónu; Čierna Hora spojí sa so Srbskom pod panovaním Karadordevičovskej dynastie a vstúpi do novej srbsko-horvatsko-slovinskej vlasti; záležitosti Spojeného Srbska a Čiernej Hory bude vybavovať zvolená Národná rada.

Toto uzavretie sdělili Nikitovi, srbskej vláde, štátom antantu a neutrálnym.

Zprávy zo Spiša.

Spišská Slovenská Rada.

Organisačná práca vychodných Slovákov prevádza sa vo veľkých rozmeroch. Cieľom je, aby oproti západným Slovákom citiacim s Čechmi, do jedného tábora spojili Slovač stolice Abauj, Šáriš, Spiš, Gemer, Hont, Tekov, Novohrad, Zvoleň a Zemplín, ktorý tábor aby sa samostatne vážne mohol ozvať a všade otvorene a odhodlane dokázať, že nechce mať žiadne spojenie s Čechmi. Týmto cieľom utvorili v minulé dni v Novej Vsi (Igló) Spišskú Slovenskú Radu. Z príležitosti utvorenia vytýčili bielo-modro-červenú slovenskú zástavu. Teraz utvoria vo všetkých slovenských obciach stolice slovenské národné rady. Podhradská slovenská národná rada má za predsedu prepošta-kanonika dr. Martina Pirhalla a novovesská slovenská národná rada za prvého predsedu profesora Jozefa Bacsányiho a za druhého Jozefa Kosztika, duchovného slovenského kostola. Ku Spišskej Slovenskej Rade do minulého týždňa pripojilo sa asi 80 spišských slovenských obcí. Odhodlane postavila sa proti Čechom, t. j. Čecho Slovákom k obráteniu celistvosti Uhorska, spolu ale aj za úplné práva slovenčiny.

Spišskí Rusíni (Rusniaci) na svojom shromaždení vydržiavanom pod predsedníctvom jakubjanského grécko-katolíckeho dekana Michala Michaliča uzavreli, že spišskí Rusíni ostávajú chcu v územi terajšieho Uhorska a žiadajú autonómiu.

Spišské a šárišské hlasy za český štát.

Dľa «Slovenských Ludových Novín» a «Národných Novín» v minulé dni ozvali sa gazdovia z Markušoviec, z Nižných Ružbach, z Igló Huty, zpod Vysokých Tatier, z Veľkého a Malého Hnilca a zo Štvrtku za česko-slovenský štát, s Maďarmi nechcu mať viac zhola nič do činenia. Vo Štvrtku riadne utvorili Slovenskú Národnú Radu, ktorá sa pripojila k Slovenskej Národnej Rade v Turčianskom Sv. Martine. V Starej Vsi v Magure sú všetci vážni gazdovia za česko-slovenský štát a s nimi držia aj mnohí vážni gazdovia iných magurských obcí. Poľskí agitátori ustavične chodia po magurských obciach, lež nadarmo, lebo magurský lud s ne-

patrnou výnimkou priznáva sa za slovenský. Rusinská Národná Rada sídliaca v Prešove pod predsedníctvom bývalého kresťansko-sociálno-ludového poslanca staro-lubovenského okresu Antona Beskida — dľa zprávy «Národných Novín» — pripojila sa k československému štátu.

Za česko-slovenský štát je v Šáriši aj viac rímsko-katolíckych kňazov.

Spišská Magura proti židom.

V mnohých pádoch celkom oprávnená nenávisť proti židom začína zachvátiť už aj lud magurský. V Maťašovciach 28. nov. večer zo zajatia a s bojišťa prišli tamojší vojaci vylamali dvere na pivnici krémára Teichnera, vzali a rozdelili medzi občanov asi 700 litrov vína, dva sudy špiritusu a jeden sud oleja na stroje; jeden sud petroleja vyliali mu ale na zemiaky. Uďajne našli uňho aj mnoho cukru. Na druhý deň večer krvavo zbili zase troch svojich spoluobčanov preto, že prijali od žida niektoré veci k schovaniu. Nafakaný krémár hneď na druhý deň ráno predal všetko a zanechal Maťašovce. Druhému židovi dali zase 24 hodín termínu k opusteniu obce, ktorý hneď ušiel. Na Relove tiež vykradli žida. Starovesskí židia tiež žijú teraz v ustavičnom strachu.

Lud je rozhorčený, že ľahko si žijúci židia majú všetko: cukor, petrolej, dohán a iné veci v hojnosti, že hroznu úžeru sprevádzali s rozlženým tovarom, kým v potutvári pracujúci gazda nemôže prísť ani k cukru, ani k petroleju, ani k dohánu atď. Lud kresťanský je vstave veľmi mnoho pretrpeť a zniesť, veľmi natiahnutá struua ale konečne pukne.

CHYRNIK.

Všetkým ct. dopisovateľom, čitateľom a čitateľkám srdečne prajeme šťastlivé sviatky!

Svätý otec Pápež uznal neodvislosť Poľska. Vatikán v svojom liste upravenom k varšavskému arcibiskupovi, uznal neodvislosť Poľska.

Prosba katolíkov Nemecka k svätému otcovi Pápežovi. Kolinský výbor nemeckých katolíkov okolia Rynu obrátil sa k svätému otcovi Pápežovi, aby pozdvihol svoje slovo ku obrane nemeckého ludu stojaceho pred hladom a veľkým trápením, aby v záujme práva k životu nemeckého ludu obrátil sa ku nepriateľským spojencom.

Spišská stolica za prevedenie národnostného zákona. Spišská stolica na svojom zimnom stoličnom výborovom zasadnutí jednohlasne prijala návrh novovesskej (iglovskej) slovenskej ako i iglovskej maďarskej Národnej Rady, aby ludová vláda bez meškania previedla národnostný zákon (t. j. 44. z. čl. z r. 1868).

Stotisíc korún na roľnícku školu. Gróf Jozef Károlyi k zveľadeniu poľnohospodárskej odbornej vedy malých gazdov na utvorenie roľníckej školy složil stotisíc korún.

Košický kňaz obetou svojho povolania. Alexander Heszke, kňaz košickej diecézy, duchovný v nemocnici v Királyhelmecei (st. zeml.), na zapálenie pľúc zo španielskej choroby, nadobudnutej vo vykonávaní svojho vznešeného povolania, 27. novembra zomrel v Királyhelmecei po pobožnom prijatí sv. sviatostí zomierajúcich v 33. roku svojho pozeňnaného života a v 9. r. svojho kňazstva. Pochovali ho 1. decembra v jeho rodisku v spišskej Gelnici.

Zamestnanci koš.-oderbergskej železnice v mesiaci októbri pre rodiny svojich narukovaných súdruhov osbierali 3081 korun.

Smrť. V spišskom Richvalde 10. dec. po krátkom veľkom trpezlivom trapaní a opätovnom pobožnom prijatí sv. sviatostí, na zapálenie pľúc pochádzajúce zo španielskej choroby zomrela pani Margita Oravec, rodz. Kohuth, manželka tamojšieho r.-kat. učiteľa J. Oraveca, v 28. roku života svojho. Zanechala stvoro drobných sirôt. — V Gelnici (Spiš) 2. decembra zomrel mestský policajný kapitán dr. Emil Márczy.

Vypustenie strukovín zpod zátvoru. Vláda vydala nariadenie, ktorým rekvirované zásoby fazule, hrachu, sošovice, bôbu a krmného hrachu oslobodila zpod zátvoru. Krajinský stravovací úrad ale súčasne s týmto nariadením upovedomil stolice a mestá, že na zásoby strukovín, ktoré Válečná obilnica už prevzala, ktoré sú ale ešte v skladoch kommissionárov, alebo na zásoby, ktoré gazdovia dobrovoľne ponukli a Válečnej obilnici oznámili, toto nariadenie sa nepoťahuje. Válečná obilnica teda príde sa toho, aby oznámené, ale ešte neodovzdané zásoby fazule, hrachu, sošovice, bôbu a krmného hrachu v úplnom množstve odhľovali Válečnej obilnici.

Obmedzenie premávky vlakov. Dľa zprávy direktie uh. statných železníc v pondelok, 9. decembra viac vlakov prestalo chodiť. Medzi týmito sú: medzi budapeštianskym východným nadražím a Vrutkami chodiace vlaky č. 305. a 306., medzi budapeštianskym východným nadražím — Aradom a Tövisom vlaky č. 607. a 608., medzi budapeštianskym východným nadražím a Sabadkou vlaky č. 907. a 912., medzi budapeštianskym západným nadražím a Körömezövom vlaky č. 1707. a 1708., medzi Miskovcom a Košicami vlaky č. 1511. a 1512.

Aggteleckú jaskyňu — ako z Rožňavy oznamujú — sverili gemerskému oddielu uh. karpatského spolku, ktorý ju má do poriadku prinešť.

Polárna miliona ľudí zomrelo Z Berlina oznamujú: Válečná ztrata Nemecka v ľuďoch do konca októbra 1918. bola práve poddruha miliona mrtvých, zmizlo 260.000 mužov, ktorých najväčšia čiastka pravde podobne je tiež mrtvá. Vo válečných zajatcoch ztratilo Nemecko 400.000 ľudí. Počet ranených obnáša štyri milióny.

Ztrata uhorskej a rakúskej armády. Do konca mája 1918. uhorská a rakúska armáda v mužstve mala 800.000 a v dôstojníkoch 13.326 mrtvých.

Hornouhorskí Nemci za celistvosť Uhorska. Povereníci hornouhorských Nemcov 18. nov. utvorili v Kežmarku hornouhorskú nemeckú ľudovú radu. Silne pridržajú sa doterajšieho uhorského štátu, ale aj svojej nemeckej reči. Protestujú energične, aby ich proti ich vôle pripojili k inému štátu a v poslednom páde utvorila osobitná republika.

Zlatá svadba. Kežmarský obchodník Alexander Szopkó a jeho manželka rodz. Maria Vass v minulé dni slavili 50-ročné jubileum ich manželstva.

Česi zlato hľadajú na Horniakoch. Zo Žiliny oznamujú, že Česi v bankách a u bohatých ľudí žiadali zlato pre česko-slovenskú národnú banku. S revolverom napadli predstavenú mníšiek a žiadali od nej zlaté kostolné predmety. To vzbudilo v kruhu slovenského ľudu veľkú antipatiu proti Čechom.

Lužská ztrata Ameriky. Dľa výkazu generála Marcha americká armáda vo svetovej vojne ztratila 53.169 mrtvých, 179.625 ranených a 3321 zmiznutých a zajatých.

Proti židom. Na Morave na mnohých miestach rozbíjali a vyrabovali židovské obchody. U niektorých židov našli ryžu a kávu schovanú, čo teraz ani za drahé peniaze nemožno dostať.

Španielska choroba sa v posledné dni znovu rozmáha v Budaapešti, 27. nov. zomrelo 44 ľudí. Znovu zatvorili školy a zábavné miestnosti. O rozmáhaní sa tejto španielskej choroby došli k nám zprávy aj z krajiny. V Debrecne na túto nebezpečnú nákazu denne zomre asi 10 ľudí. V Richvalde (Spišská Magura) 28. nov. bolo 140 chorých, do minulého týždňa zomreli 57 ľudí. V Haligovciach (Spiš) zomrelo 22, v Mafašovciach 12.

Smrť. Ludvik Bresel, res. poručík 9. honv. pešieho pluku, po 4 ročnej vojenskej službe na bojišti, vrátiac sa domov do Popradu, stal sa obetou španielskej choroby. — V Spišskej Novej Vsi (Igló) 2. dec. zomrel Aladar Marcsek st., načelník tamojšej pošty.

Vyrabovanie kostola. Z Banskej Bystrice oznamujú: V posledné dni falosným kľúčom vylamali sakristiu kostola v obci Szelece. Zlodeji, ktorými dľa výpovede svedkov, boli dvaja vojaci, ukradli strieborný kalich s patenou a jednu gouickeho slohu, z čistého striebra zhotovenú, rubinami ozdobenú, zo 16. storočia pochádzajúcu monstranciu, ktorá ako umelecký poklad vystavená bola aj v baňskobystrickom museume. Vrchnosť kostolným zbojníkom je už na stope.

Do podolinského 4-triedového gymnásia Piaristov na tento školský rok zapísali sa dalo 86 žiakov. Čo je v pomere k minulosti veľmi veľký pokrok. Všetci v školských rokoch 1885/86 a 1884/85 štyri triedy dovedna mali len 40—41 žiakov.

Nároky Poliakov.

V predošlom čísle nášho milého «Kresťan»-a čítali sme, že dľa zprávy novin «Podholianska Gazetta» na-

sledovne obce vyslovily svoje pripojenie sa k poľskému štátu: Jablonka, Pekelnik, Bukovina, Podskle, Podvilk, Aárna, Harkabuz, Oravka, dve Zubrice, dve Lipnice, Rabčice, Suchahora a Hladovka. Táto vec sa má nasledovne:

Po vypuknutí revolúcie dvaja kňazi pochodili tieto obce, hovoriac ľudu, že dnes je sloboda, že sú oslobodení zpod jarma uhorského atď. a tak vyzvali, to jest nahovorili ľud, aby sa pripojil ku Poľsku, že bude mať poľskú reč, poľské školy a že nebudú žiadne dane platiť. Pravda, ľuďom viacej nebolo treba! Nie všetci, len krátkozrakí hneď povedali: «Pripojíme sa ku Poľsku!» Keď sa ale ľudia prebudili, keď začali rozmýšľať, sami takto teraz hovoria: «Veď múka vždy len z Uhorska prichodila i do Poľska, veď nám ťažko bolo uhorsky sa učiť, nám netreba sa poznovce učiť cudzej reči poľskej a ani to nemožno, žeby sa dane neplatili; ach, načo by sme my šli pod cudzie jarmo, my chceme radšej samostatný slovenský štát. Veď je Poľsko biedne, odtiaľ nič nedostaneme.» Slovom tí, ktorí hovorili:

«chceme», dnes hovoria: nie! Ba i to poznamenali: «Tí dvaja kňazi nech zakladajú kráľovstvo Božie, ku čomu sú povolaní, a nie kráľovstvo poľské». My všetci dobre vieme, že túto veľkú otázku pri veľkom zelenom stole rozriešia. Čakáme spokojne, čo bude s nami.

Telefon 154-76 **Sviečky** Telefon 154-76
 Farbisté sviečky ku vianočným stromčkom kus po K. — 25
 1000 kusov v poštovom balíku — 220 —
 20 kusov v balíku na prílohu — 650
Parafix náhrada sviečok bez dymu a zápachu
 horí svetlo, 10 kusov — 2 —
 1000 kusov v poštovom balíku — 185 —
 20 ku-ov v balíku na prílohu — 450
 Pri objednávaní na vidiek obnos popreduku treba zaslať.
 Internac. onalna uč. Sp. Budapest, IV. Egetem-utca 5.

Prostriedok ku
rasteniu vlasov,
 akého ešte nebolo. Behom krátkeho času
 narastú od neho bujně vlasy a prekazí
 vypadávanie vlasy, ocirami pred včasným
 ošedivením, behom mesiaca skvelý výsledok.
 Cena 15 a 20 K. Poštové trovy 1.60 K.
BOTAR C. REGINA, Budapest, Erzsébet-körút 34.

Zázračné šijace šidla len K 5.—.

Šije najrýchlejšie štepštitých ako sijací stroj. Najlepší vynález, ktorým každý predmet z kože, roztrhané topánky, koňské náradia, pokrovcy, vrecia atď. sám si opraviť môže. Každému nevyhnutne potrebné. Záruka upotrebitelnosti. Cena komplet šijaceho stroja s cverkami, so 4 rôznymi hlami a s úpravou upotrebenia, kus po K. 5.— — 8 kusy K 14.50. Zasiela s poštovou dobiereku M. Swoboda Wien, III, 2. Hiessgasse 13. B.

Svrbi'avost'

Svrbí?

svrab, prašinu najrýchlejšie odstraňuje dr. E. Flescha povodná, zákonom chránená

„SKABOFORM“-mast'

Nešpiní, nemá žiadneho zápachu. Tegel na prílohu K 4.—, veľký tegel K 6.—, rodinná dávka K 15.—. Adresa objednania: dr. E. Flescha Korona lekáreň Győr. Pozorujeme na Skaboform známku ochrany.

Bezplatne

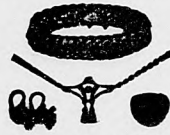
dostane každý na žiadosť môj cenník strieborného, zlatého tovaru a hudobných nástrojov. Husle po K 40, 45, 55 a v. Dobré harmoniky K 45, 60, 80, 2 radov viedenských harmoniky K 120, 140, 8 radov harmoniky K 800, 400 a v. Zámna alebo návrat obnosu. Zasiela s poštovou dobiereku alebo pri voprednom doposlaní peňazí vývozný dom **Ján Kouřad** ois. a kráľ. dvorný zásielca **Brüx 1817.** čisto (Čechy).

Oznamy prijíma
 administrácia

„Kreš'ana“-a

Budapest, Szentkirályi-u. 28

8 halierov

(za jednu dopisničku) stojí Vas môj cenník, ktorý na žiadosť bezplatne pošle Vám **Ján Kouřad**, čis. a kráľ. dvorný zásielca **Brüx 1816.** čisto (Čechy). Moderné 14 kar. zlaté zausnice: K 70, 80, 90, 14 kar. zlaté prstene s barvisým kameňom: K 60, 70 s diamantom K 80, 90, 100 s brilliantami K 120, 150, 200, 14 kar. zlaté naručnice: K 200, 250, 14 kar. zlaté nahrdelnice (kolliers): K 80, 90 s oveskom K 100, 120, 150. Veľký sklad zlatého a strieborného tovaru každého druhu zasieanie s poštovou dobiereku alebo pri voprednom doposlaní obnosu. Zámna povolená alebo návrat peňazí.

Šrotujúci stroj.

V hospodárstve nevyhnutne potrebný, šrotuje od najhrubšieho do najmenšieho, ponač stroj najdokonalejšie možno regulovať. Lahkej prácečnosti a hnatia, bo na ňom i dieťa šrotovať môže. Cena s obalením a zárukou 120 kcrún, s prípravou na nohy 160 korún.

Tieto stroje zhotovuje a zasiela

IMRICH TÓTH, Jászalsószentgyörgy

Pri objednaní prosím zreteľne udat adresu a železničnú stanicu.

Ja Anna Csillag

s mojimi 185 cm. obrovskej dlžky **LOREY VLASMI**, ktoré som dosiahla 14 mesačným upotrebovaním vlastného vynálezu masti. Toto je jediný osvedčený prostriedok proti prchnutiu ku podporovaniu rastenia a posilneniu pody vlasov. — Pri mužských v krátkom čase pôsobí rastenie hustej brady, vlasom a brade dodá prirodzeného lesku a lahkej ohybnosti a do najvyššieho veku chráni pred časným ošedivením

Cena teglika: 6, 10 a 15 kor.

Poštové zásielky vybavujú sa každodenne, pri voprednom zaslaní obnosu alebo s poštovou dobiereku, do všetkých krajov sveta bezprostredne z dielne, kam všetky objednávania upraviť treba.

ANNA CSILLAG, Viedeň,
 Kohlmarkt 20.

Retiazky na ohlávku 7 K.

Retiazky pre liehvu s patent strunou strednej jakosti **11 korún 50 halierov**, silnej doroby. Trovy doposlania a zaobalena týkajú sa objednávateľa. K objednaníu pri voprednom zaslaní peňazí alebo s poštovou dobiereku.

LENDVAI MÓR vývozný dom,
 Budapest, VII., Kertész-utca 43.